

Sätt ner foten!

Ingen kan väl någonsin bli förvånad över att lagar och förordningar inte följs fullt ut om inte Arbetsmiljöverket blir kallade till att göra inspektioner. Missförhållanden döls ”skickligt” bakom rädsla för anställningen, dimridåer som sysselsättning, produktivitet, vinster och flexibilitetsparametrar! Alla andra analyser och dokumentationer – och snack utan verkstad – ligger oftast bara och samlar damm i långbänk! Det är absolut min uppfattning! Ska vi kunna ändra på något krävs att hela vår fackliga organisation sätter ner foten i frågor om arbetsmiljö och balansering och inte bara lägga ansvaret och jobbet på de lokala skyddsombuden.

En färsk rapport visar att det finns vetenskapligt stöd för sambandet psykisk ohälsa och

- små möjligheter till påverkan i kombination med höga krav

- pressande arbete och liten belöning i förhållande till ansträngning

- osäkerhet i anställningen; nedlägningshot

- upplevd brist på medmänsklighet på arbetsplatsen

Tommy Johansson, skyddsombud Pallet Line, kväll

Företagen struntar i stressen

Ökad stress på jobbet är en viktig orsak till att vi mår sämre – det visar bland annat den Jobbhälsobarometer vi skriver om på annan plats i Kvasten. Detta stämmer också väl med de inspektioner Arbetsmiljöverket genomfört i höst.

Under början av oktober har Arbetsmiljöverkets inspektörer besökt 1 700 arbetsplatser i hela landet för att kontrollera hur arbetsgivarna hanterar riskerna för att de anställda ska bli sjuka av stress. Och de är inte nöjda. Trots att psykisk ohälsa är det snabbast växande arbetsmiljöproblemet saknas ett förebyggande arbetsmiljöarbete på sex av tio inspekterade arbetsplatser meddelar verket.

Detta är inget nytt för de flesta anställda. Ett av de stora problemen på många arbetsplatser är just stressen. Överallt jagas det kostnader och effektiviseringar, för det mesta utan att de ansvariga cheferna ställer frågan hur det drabbar dem som ska göra jobbet.

– *Det är oroväckande*, säger avdelningschef Håkan Olsson på Arbetsmiljöverket. *Alla arbetsgivare har en skyldighet att fånga upp risker för arbetsrelaterad stress hos personalen på samma sätt som man undersöker andra risker för ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen.*

Vänd!

Fort och långsamt

När vi som arbetar kräver förbättringar av vår arbetsmiljö tar det ofta väldigt lång tid att få något gjort. När ledningen vill ha förändring går det desto fortare. Två färsk exempel från fabriken säger rätt mycket om vad som är viktigt för företaget.

Kvasten har flera gånger skrivit om chefernas märkliga agerande på Pallet Line. I två år har de som arbetar där klagat på tunga lyft och genom sina skyddsombud krävt att få fungerande hjälpmedel för att lyfta bromsskivor ur pallarna. Trots att det fanns dokumenterade arbetsskador på grund av de tunga lyften vägrade företaget göra något. När frågan traggats i ett år i ASG och andra sammanhang utan att företaget gjort något anmälde skyddsombuden fallet till Arbetsmiljöverket. Deras inspektörer kom och granskade jobbet och kom fram till att skyddsombuden hade haft rätt. I januari 2014 krävde Arbetsmiljöverket åtgärder och påpekade att: *”Åtgärder måste vidtas så fort man bedömer att ett arbetsmoment ligger i det gula området”* och att arbetsgivare måste *”vidta alla åtgärder som krävs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall”*. (Detta står i och för sig tydligt i lagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter men förtjänar att upprepas, inte bara på Pallet Line.)

Företagets svar var att krångla och dra ut på tiden. Genom att ändra rotationer påstod de att två rotationer som varit gula blivit gröna. Men nu, efter två års tjtande och nästan ett år efter att Arbetsmiljöverket krävt åtgärder, har montörerna på Pallet fått en förbättring, ett vinklat lyftbord som gör att det blir lättare att plocka upp bromsskivorna. (Inte samma bord de hade krävt men i alla fall något.) Det kostade inte Volvo många kronor men ändå fick montörerna i två år jobba i dåliga arbetsställningar helt i onödan.

Men ibland går det fort! På avdelningen ML/U-massa ville företaget göra en rationalisering genom att slå ihop två balanser till en när takten sänktes förra veckan. På en av balanserna är jobbet att spruta in rostskyddsmedel i skärmarna vilket gör att det krävs bra ventilation. Bara en vecka innan ombalanseringen meddelade skyddsingenjören att ventilationen var för dålig där företaget ville lägga jobbet. Snabbt kom en idé upp om att bygga ut ett golv så att jobbet hamnade där ventilationen var bättre. På så sätt skulle rationaliseringen kunna genomföras ändå. Sagt och gjort, på bara några dagar planerades, beställdes och genomfördes ombyggnaden. Troligen till en kostnad i samma storleksordning som lyftbordet på Pallet. Orsaken var givetvis att företaget genom detta skulle kunna rationalisera bort en balans och tjäna pengar.

(Sedan är det en annan sak att det inte lyckades. När ventilationen undersöktes hade den inte blivit bättre på det nya stället...)

Vänd!

Forts. "Företagen struntar i stressen"

Alltså: det är enligt lagen chefens uppgift att se till att vi inte utsätts av stress på jobbet! Det normala är tvärt om att cheferna bara för vidare de krav på rationaliseringar de får uppifrån utan att ifrågasätta. De vet bara alltför väl att deras egna löner är beroende av att de lyder order och rationaliserar. Därför är det få chefer som går tillbaka till Teknik eller sin överordnade med orden: "Nej, om vi drar in de här balanserna blir det för stressig för mina anställda."

Finns det någon i fabriken som har upplevt detta? Hör i så fall av er till **Kvasten!** Det skulle vara en väldigt trevlig historia att berätta. För det finns alltid åtgärder företaget kan vidta mot stress. Som Arbetsmiljöverket skriver kan arbetsgivare "förebygga arbetsrelaterad stress genom organisatoriska åtgärder. Det kan handla om att öka resurserna för att utföra arbetet eller minska kraven i arbetet."

Vilket alltså är vad våra chefer och tekniker är skyldiga att göra. Enligt lag.

Forts. "Fort och långsamt"

Att jämföra dessa två händelser säger väldigt mycket om vilka prioriteringar som gäller i fabriken. När vi begär förändringar på grund av dålig arbetsmiljö krävs det två år för att företaget ska göra något, trots att skyddsombuden dokumenterat arbetsskador och Arbetsmiljöverket krävt åtgärder.

När företaget ser en möjlighet att rationalisera går det på två dagar att bygga om.

Lars Henriksson!

FÖRSTADAGSINTYG OCH FRÅNVARON

Fusket som inte fanns

För oss som arbetar under Verkstadsavtalet har företaget länge haft möjlighet att begära läkarintyg från första dagen om vi är sjuka. Argumenten för detta har handlat om att hindra fusk med sjukskrivningar. År 2008 infördes nya regler i lagen som gör att alla företag kan kräva sådana förstadagsintyg. Arbetsgivarna i Svenskt Näringsliv applåderade den nya lagen. Även när denna regel infördes handlade det om att öka kontrollen för att förhindra anställda att "försöka nyttja sjuklönesystemet på ett felaktigt sätt" som det stod i lagens förarbeten.

Hur var det då med detta påstådda fusk? Minskade de korta sjukskrivningarna som var tanken? Nej inte alls. Sedan lagen ändrades har korttidsfrånvaron tvärtom ökat! Det verkar alltså inte vara så att det finns särskilt mycket fusk med sjukskrivningarna som det ofta påstås.

Tvärtom har många undersökningar visat att det finns en ganska hög sjuknärvaro, alltså att vi ofta går till jobbet trots att vi är sjuka. Och vem vet, kanske kan en del av den ökade korttidsfrånvaron de senaste åren till och med bero på kraven på förstadagsintyg. Personer som annars kanske hade gått till jobbet trots att de var sjuka har nu i högre utsträckning blivit sjukskrivna av de läkare de tvingats gå till.

I själva verket har det visat sig att det "fusk" som debatterades så mycket för tio år sedan till största delen varit en bluff. En undersökning som publicerades i Dagens Arbete 2010 visade att det "fusk" som gav stora rubriker i många tidningar och som ända sedan början av 2000-talet använts av politikerna för att strama åt sjukförsäkringen, var fruktansvärt överdrivet. Bara 0,04 procent, alltså mindre än en halv tusendel av alla utbetalningar i socialförsäkringarna visade sig var fusk.

Sedan 2007 hade Försäkringskassans särskilda enhet mot fusk krävt tillbaka 193 miljoner. Det är visserligen mycket pengar men inte mer än vad det kostat att driva denna enhet! Och jämfört med de 133 miljarder, sjuhundra gånger så mycket, som beräknas försvinna genom skattefusk, mestadels från företag, är det inte ens felräkningspengar.

UNGA MÅR SÄMRE PÅ JOBBET

Dålig arbetsmiljö gör att yngre mår allt sämre på jobbet. Det visar den färskaste Jobbhälsobarometern, en undersökning från företagshälsövärdens branschorganisation, Sveriges Företagshälsor.

Undersökningen visar att i alla åldersgrupper är det färre som inte varit sjuka någonting de senaste tolv månaderna, en trend som pågått sedan den första Jobbhälsobarometern gjordes 2007. Men de som har de största problemen är de yngre. Bland män i åldersgruppen 30 år eller yngre säger 30 procent att de känt psykiskt obehag att gå till arbetet. Bland kvinnor i samma åldersgrupp är siffran nästan 50 procent. Det är nästan dubbelt så många som vid samma undersökning för fyra år sedan. Framför allt uppger de stress på jobbet och att man inte känner sig delaktig som orsaker till att de inte mår bra. De yngre är också de som är minst nöjda med anställningstryggheten. Inte undra på, eftersom mer än var tredje yngre person numera har tillfällig anställning och ytterligare många jobbar på bemanningsföretag.

KINA BROMSAR IN

Volvo Personvagnar har som bekant målet att tillverka 800 000 bilar per år 2020 och att redan nästa år komma över en halv miljon. En stor del av planen är att sälja (och tillverka) bilar i Kina. Nu verkar det som om den snabba ökningen av bilförsäljningen i Kina håller på att brytas. En allmän ekonomisk avmattning tillsammans med att myndigheterna i många städer håller på att inför regler för att minska biltrafikens föroreningar. Trots detta fortsätter de stora bilföretagen att öppna nya fabriker i Kina.

KVASTEN – NU BILLIGARE

Kvasten görs helt ideellt och tryckningen betalas genom att folk i fabriken samlar in och skänker pengar. (Tack, tack!!) Eftersom tryckkostnaderna nu ökat testar vi med detta nummer ett billigare sätt att trycka. Om någon har svårt att läsa får ni gärna höra av er så får vi fundera på hur vi ska göra i framtiden. Och naturligtvis fortsätta att skänka pengar så att **Kvasten** kan komma ut. Att det är billigare gör det inte gratis.